

c) KARJA SAATJATE JA VASTUVÕTJATE LAULUD.

52. KARI METSA!

Mäe.

MM $\text{♪} = \text{u.} 200$

1. Mōt-sa, kul'-la, ūl - lō - lōōl - lō,
 ka - r'a - kō - nō, ūl - lō - lōōl - lō,
 mōt-sa, kul'-la, ūl - lō - lōōl - lō,
 ka - r'a - kō - nō, ūl - lō - lōōl - lō,
 ka - r'a - kō - nō, ūl - lō - lōōl - lō!

Refrääni „ūllōlōōllō” lisatakse värsi keskele ja lõppu, värsi lõpposa ühes refrääniga korratakse („hand”).

Õlõtaminõ. Laulsid jaanipäeva hommikul karjasaatjad.

Mōtsa, kul'la kar'akōnō,
 ūllōlōōllō,
 mōtsa, meelimar'akōnō!
 Kohe aja uma kar'a,
 uma kir'ä keerätele?
 5 Liina taadõ lepistühe,
 Tarto taadõ tammistuhe.
 Midä seie mi' kari,
 midä maidsi mi' mari?
 Toomõlilli mi' kari,

10 toomõhäälmut mi' mari —
 toda seie mi' kari,
 toda maidsi mi' mari.
 Külä naase', kütse' naase',
 valla valgō' linige' küll ¹,
 15 tulkō' üles magamasta,
 astkō' üles asõmõlta,
 saagō' karja saatõmahe,
 kirjä mõtsa keerätämä!

Laulnud Anna Ilumets, 62 a. vana, koos kooriga Räpina rajoonis,
 Võõpsu I külanõukogus (= Mäe vallas, Varesmää külas) 1952. aastal. Üles
 kirjutanud A. Garšnek ja H. Tampere (RKM II 57, 11/3 (1)).

53. KARI METSA!

Meremää.

MM $\text{♪}=208$

mib' 1 Mōt-sa, mōt-sa, le - le, ka-r'a - kō-nō, lel!

Refrääniks on värsi keskel „lele”, värsi lõpus „lel”.

Mōtsa, mōtsa, kar'akōnō,
 mōtsa, meelimar'akōnō!
 Kohe mi' kar'a kallutõllō,
 ese lehmä' liigutõllō?
 5 Sinnä' mi' kar'a kallutõllō,
 sinnä' lehmä' liigutõllō:
 aja mi' sisse sinimōtsa,
 ala vahadsō varigo,
 koh ei kasu' muud puud,
 10 muud lehte liikumah —
 toomō ossa', toomō urba',
 toomō hellädse' häermü'.
 Sää'l iks mi' kiso keräkeisi,
 umblō uusi vakakōisi.
 15 Kenk iks mi' vakka panōsi',
 alla kaanō kasuma?
 Ol'l iks mul üts väiko vel'lo,
 ol'l kassin imekana —
 tuu iks ma' vakka panōsi',
 20 alla kaanō kasuma.

¹ Koor laulab: linigee, õllõlõõllõ jne.

Seo iks ma' kõrralda' kõnõli —
 ega_ks mul vel'lo vakah vinnü-üi',
 imekana alla kaanõ —
 vel'lo_ks mu' kasvi vihmatsõl,
 25 imekana kastõl.

Laulnud Kondre Tat'o, 70 a. vana, Meremäe vallas, Vinnüski külas 1913. aastal. Viisi üles kirjutanud A. O. Väisänen (EUS X 894 (91) < ERA, Fon. 69-e). Sõnad kirjutanud J. Hurt samalt laulikult 1884. aastal (H, Setu 1884, 333 (8)).

54. KARI METSA!

Meremäe.

The musical score consists of five staves of music in G major, common time, featuring a mix of eighth and sixteenth notes. The lyrics are in Seto language, with some words in capital letters. The first four staves have 8 measures each, while the fifth staff has 12 measures. Measure numbers 4+2 and 8 are indicated above the second and third staves respectively. Measure numbers 12 and 13 are indicated above the fourth and fifth staves respectively.

Staff 1:

Mõt-sa jal - lõ, kul'-la ka - r'a - - kõ - nõ,

Staff 2:

mõt-sa jal - lõ. kul'-la 'ka - r'a - kõ - nõ,

Staff 3:

mõt-sa jal - lõ, mee-li - ma - r'a - - kõ - nõ,

Staff 4:

mõt-sa jal - lõ, mee-li - ma - r'a - kõ - nõ!

Staff 5:

Mõt-sa mi' a - ja u - ma ka - r'a,

mõt-sa jal - lõ a - ja u - ma ka - r'a...

S a a d i l a u l . Kui naised läksid karja saatma, siis koplis laulid, seni kui kari kogunes. Harilikult lauldi pühapäeva hommikul, äripäeval ei olnud aega.

Mōtsa_ks no, nulla kar'akōnō,
mōtsa no, nulla kar'akōnō,
mōtsa_ks no, meelimar'akōnō,
mōtsa jallō, meelimar'akōnō!
Aig ūks om karja mōtsa aia',
aig ūks om karja mōtsa aia',
aig ūks no lehmi liigutõlla',
aig ūks jallō lehmi liigutõlla'².
⁵ Kavva_ks oldas küläh küle päälä,
kavva oldas küläh küle päälä,
oldas no sängüh sälä päälä,
oldas jallō sängüh sälä päälä —
päiv ūks om nulla korōgōnna,
päiv ūks om jo nulla korōgōnna,
lätt ūks jo suurde s'uumaigo,
lätt ūks jallō suurde s'uumaigo!
Kari no lätt ar' kavvōndōhe,
kari jallō lätt ar' kavvōndōhe,
¹⁰ kolmōst no päväst Korsamōtsa,
kolmōst jallō päväst Korsamōtsa —
pangō_ks no leibä inämbäste,
pangō' jallō leibä inämbäste,
kaksō_ks no leibä kavvōmbastō,
kaksō' jallō leibä kavvōmbastō!
Kar'a_ks no-naase', laisa' naase',
kar'a-jallō-naase', laisa' naase',
vide-no-lüse' velenaase',
vide-jallō-lüse' velenaase'!

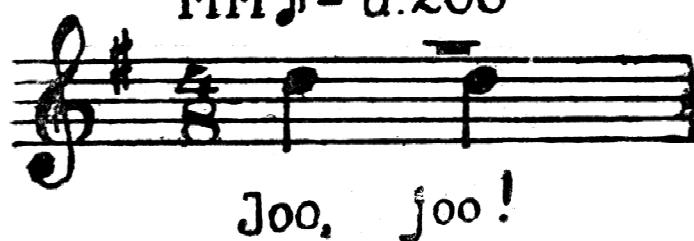
Laulnud J a k o O l l i , 16 a. vana, ja M i i t r a P a l a g a , 11 a. vana, M e r e m ä e vallas, Tupleva külas 1913. aastal. Viisi üles kirjutanud A. O. Väisänen (EÜS IX 1381 (456) < ERA, Fon. 54-f). — Sõnad kirjutanud H. Tampere Hemmo Mastilt, 54 a. vana, Vastseliina rajoonis, Obinitsa külanõukogus (= M e r e m ä e vallas, Obinitsa külas) 1953. aastal (RKM II 57, 25/7 (5)).

² Variant:

Aig ūks ommō kirjä keerätellä',
aig ūks jallō kirjä keerätellä'.

55. LAISAD KARJASAATJAD.

Meremäe.

MM $\text{♪} = \text{u.} 200$

Tul - kō' ü - les, tu - ha - ro - he', joo, joo,

tul - kō' ü - les, tu - ha - ro - he, joo, joo!

Perenaiste laul karja saates. Lauldi nendele, kes jäid hiljemaks oma karja koplisse kokku ajama.

Joo, joo!

Tulkō' üles, tuharohe',
joo, joo,
saagō' mōtsa, savipaa'
Aig om karja mōtsa aia' —
mōtsa müüg jo mur'olehmä,
5 mōtsa tänit täholehmä.

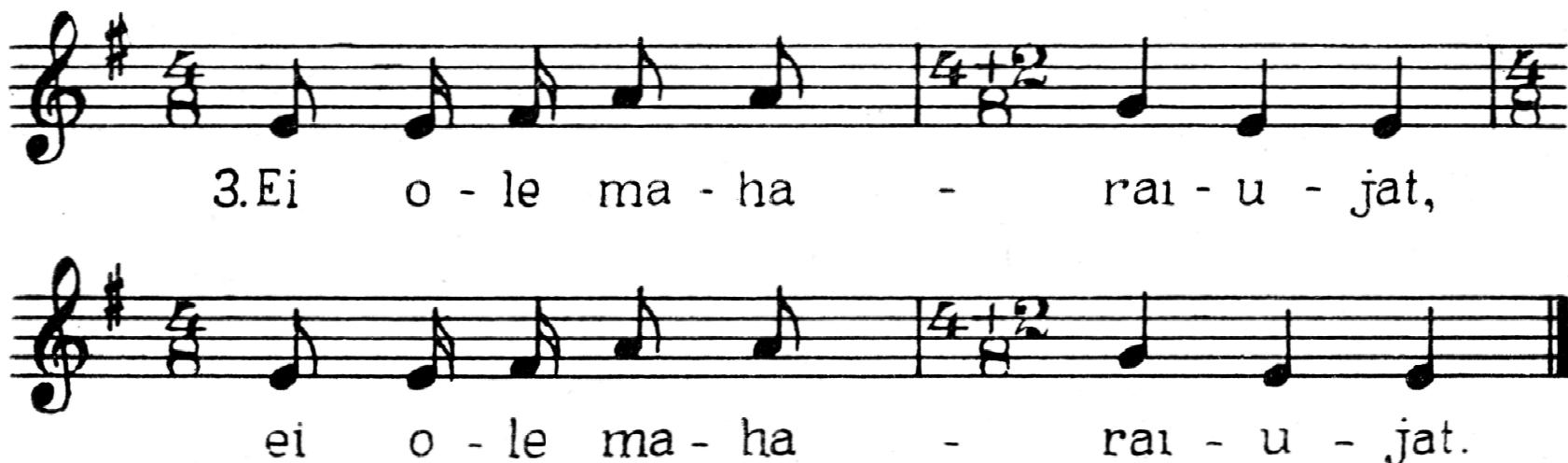
Laulnud O g a s k T a m m i k, ligi 110 a. vana, Vastseliina rajoonis, Kalatskovo külanõukogus (= Meremäe vallas, Lepa külas) 1953. aastal. Üles kirjutanud H. Tampere (RKM II 57, 19 (3)).

56. EI OLE METSARAIUJAT.

Karula.

1. Siin om il - lus ir - re - mōt - sa,

siin om il - lus ir - re - mōt - sa.

Siin om illus irremōtsa,
 siin om paremb palgimōtsa,
 ei ole maharaiujat,
 tüve kokkutampijat,
 5 ladva kokkulaskijat.
 Minu veli väikōni,
 tädipoja til'lukōsō,
 lellälätse linnukōsō,
 onupoja ul'likōsō.

Karjasaatmise laul.

Laulnud Kriste Hiiop, 55 a. vana, Ann Ilves, 54 a. vana, Ann Jauhka, 39 a. vana, ja Triina Leer, 70 a. vana, Karula kihelkonnas, Karula vallas, Väheru mōisas 1909. aastal. Üles kirjutanud A. Kiiss, A. Mōttus ja J. Sossi (EÜS VI 196 (7) ja 223 (10)).

57. KARJA KOJUKUTSE.

Tarvastu.

Aja kari koju, koju,
 aja kari koju, pojuke!

Nii kutsuti karjast koju.

Laulnud Miili Purk Rõuge kihelkonnas, Tsooru vallas 1930. aastal. — Laul pärit lauliku sünnikohast Tarvastu kihelkonnast. — Üles kirjutanud E. Oja ja H. Tampere (ERA III 3, 219 (237) < ERA, Fon. 294-b).

58. KARJA KOJUKUTSE.

Rõuge

Ko - do, ko - do, ka - r'a - kō - nō,
 ko - do, ko - do, ka - r'a - kō - nō!

Kodo, kodo, kar'akōnō,
 kodo, kodo, kar'akōnō!

Kar'a kodokutsmine.

Laulnud Maali Sikk, 62 a. vana, Antsla rajoonis, Varstu külanõukogus
 (= Rõuge kihelkonnas, Varstu vallas) 1952. aastal. Ules kirjutanud
 J. Zeiger (TMM).

59. KARI KOJU!

Meremää.

MM ♩ = 192

1. Ko - do no, kul - la ka - r'a - kō nō,
 = 2,5-8,11-12.

ko - do jal - lō, kul - la ka - r'a - kō - nō!

3. Ai - guks no kar - ja ko - do ai - a'
 = 4.

ai - guks om - mō kar - ja ko - do ai - a?

Kodo no, kulla kar'akõnõ,
 kodo jallõ, kulla kar'akõnõ,
 kodo no_ks, meelimar'akõnõ,
 kodo jallõ, meelimar'akõnõ!
 Aigu_ks no karja kodo aia',
 aigu_ks ommõ karja kodo aia',
 aigu_ks no lehmi liigutõlla',
 aigu_ks ommõ lehmi liigutõlla'.
 5 Kuulkõ_ks no, kulla ti' kar'üsõ',
 kuulkõ' jallõ, kulla ti' kar'üsõ',
 virve_ks jallõ vitsa võtijana',
 virve jallõ vitsa võtijana':
 kas ūks no kaonu' kar'aslehmi,
 kas ūks no kaonu' kar'aslehmi,
 maalõ_ks ommõ jäänü' Maas'okõnõ,
 maalõ jallõ jäänü' Maas'okõnõ,
 kas ūks ommõ kaonu' kaara sisse,
 kas ūks ommõ kaonu' kaara sisse,
 10 vai ūks no tandsis tatrigoh,
 vai ūks jallõ tandsis tatrigoh?
 Kodo_ks no, kulla kar'akõnõ,
 kodo_ks jallõ, kulla kar'akõnõ,
 kodo_ks no, meelimar'akõnõ,
 kodo_ks jallõ, meelimar'akõnõ!

Laulnud Hemmo Mast, 54 a. vana, ühes kooriga Vätseliina rajoonis,
 Obinitsa külanõukogus (= Meremäe vallas, Obinitsa külas) 1953. aastal.
 Üles kirjutanud H. Tampere (RKM II 57, 21/3 (4)).

ПАСТУШЕСКИЕ ПЕСНИ.

а) Песни без слов и взаимные оклики.

1. А уканья.
- 2—14. *Hellelused* (без слов).
- 15—23. Гони стадо сюда! Обращение к другому пастуху.

б) Песни пастухов.

- 24—25. Вставайте провожать стадо! Деревенский пастух зовет утром хозяев доить коров и провожать стадо.
26. Ленивый пастух. В песне высмеивается пастух, опоздавший утром на работу.
27. Гони стадо сюда! Обращение к соседнему пастуху с просьбой пригнать сюда и свое стадо. К просьбе присоединяется угроза: Если не придешь, просить не стану — пусть стадо твое пропадет в лесу!
- 28—31. Пасись, стадо! Пастушка говорит стаду, чтобы оно паслось, пока она вяжет пояс (28), высказывается пожелание, чтобы свое стадо паслось спокойно, а чужое разбегалось (29), чтобы стадо паслось на перелоге, пока не вырастет другая трава (30—31).
32. Стадо далеко. Обращение к другим пастухам с просьбой пойти навстречу далеко ушедшему стаду.
33. Заставим быков бодаться! Пастух предлагает другому пастуху заставить быков бодаться. При этом он хвалит своего быка и хулит чужого.
34. Воскресенье пастуха. Другие идут в церковь, а пастух за стадом. Вместо хорала он поет пастушескую песню, сидит на холме, а не на церковной скамье.
35. Жизнь пастуха. Пастухи должны терпеть холод и голод.
36. Пастушеская жизнь тяжела. Если бы это было в моих силах, я отменил бы пастушескую жизнь. Рано вылетает ворона, еще раньше выходит пастух. Мать моя надеялась, что я вырасту в пастухах, но невзгоды пастушеской жизни (холодная утренняя роса и дождь) остановили мой рост.
37. Дождь и пастух. Просьба к дождю, чтобы он не мочил пастуха, у которого нет избы, чтобы обсушиться.
38. Дождь на чужбину! Просьба к дождю, чтобы он отправился на чужбину, где его ждут.
- 39—41. Катись, солнце! Просьба к солнцу, чтобы оно катилось к своим братьям и сестрам, где его так лелеют.
- 42—43. Пастух хочет домой. Пастух спрашивает хозяйку, нельзя ли гнать стадо домой, готов ли ужин для стада.

Если не готов, то пастух грозит загнать стадо далеко в лес.

44. Хозяйка ждет стадо. Пастух гонит стадо домой, где хозяйка уже ждет его с подойником.
45. Стадо, домой! Пастух просит стадо идти домой, не дожидаясь, чтоб его подгоняли хворостиной.
46. Стадо, домой! Пастух гонит домой отцовское стадо, оставляет в лесу стадо помещика. Кто ждет пастуха домой? Мать ждет усталого пастуха домой.
47. Мать ждет пастуха. Идемте, пастухи, домой, отец и мать уже ждут нас, и скоро наступит темная ночь.
48. Мать оплакивает дочь. Солнце, краснея заходит, мать оплакивает (вышедших замуж?) дочерей — доильщиц. — Вечер сравнивается с родной матерью, утро — с мачехой. Вечер зовет детей домой, утро посыпает их в лес пасти стадо.
49. Злая хозяйка. Нельзя идти домой — дома злая хозяйка; давая есть, она бранится.
50. Злые хозяева. Пошел бы домой, но дома все злы. Если бы жила мать, она бы хорошо накормила и напоила меня.
51. Пастух хочет есть. Пастух просит у хозяйки еды. Если она не даст ему поесть, он грозит загнать стадо в лес на съедение волкам.

с) Песни провожающих и встречающих стадо.

- 52—54. Стадо, в лес! Иди в лес, стадо! Куда мы гоним стадо? Туда, в ольшаник. Что ест стадо? Цветы черемухи. Вставайте, хозяйки, провожать стадо!
55. Ленивые хозяйки. В песне высмеиваются хозяйки, опаздывающие на проводы стада.
56. Некому рубить лес. Провожающие стадо поют: Здесь хороший строевой лес, но его некому рубить. Мой брат еще мал.
- 57—58. Стадо зовут домой.
59. Стадо, домой! Пора гнать стадо домой! Слушайте, пастухи, не пропали ли у вас коровы, что вы не идете домой?